

MUSIK

Andersson sätter Svenskfinland på kartan

Den Ekenäsbördiga sångaren och låtskrivaren Frida Andersson har gett ut en live-skiva med samlade låtar från sina tidigare år som musiker.

Skiva: Frida Andersson live med Stockholm Strings. Artister: Frida Andersson, Stockholm Strings. Inspelad i april 2020.

Den nya skivan består av låtar från en liveströmmad konsert i april, tillsammans med stråkensemblen Stockholm Strings.

På skivan finns låtar där både text och melodi bär Frida Anderssons signatur, men också mer kända örhängen som *Paradiset* av Rauli Badding Somerjoki, *Bengt Ahlfors Har du visor min vän* och *Jag saknar dig* av Ulf Lundell.

Coverlåtarna är säkerligen bekanta för många i sin originaltappning, men i Anderssons arrangemang har musiken försetts med hennes stämpel. Låtarna är visor, med berättande drag och ett visst svärmod i sinne, utan att de känns som en platt tolkning av originalen. Jag gillar dessutom särskilt mycket att våra finländska visor får spridning

och synlighet utomlands via hennes viskonst; Anderssons musik och stil blir som en finlandssvensk ambassadör ute i världen.

Liveskiva utan livekänsla

Liveskivors vedertagna karaktär brukar vara att de är lite som oslipade diamanter. De kan vara soundmässigt grova, småfalska i intonationen, otighta i kompet, med balanssvårigheter i helheten. Ja, listan på kännetecknen kunde fortsätta oändligt. Normalt innehåller de dessutom ofta spontana applåder och heja-rop från publiken. Hostningar och stolskrap i golvet är också typiska ljudbilder på en liveskiva. Frida Andersson Live med Stockholm Strings saknar dessa sistnämnda ljudmiljöer på grund av att konserten strömmades, utan publik.

Det är just dessa sidoljud som bidrar till känslan att även lyssnaren där hemma är delaktig i konserten; i

■ Frida Anderssons musik och stil blir som en finlandssvensk ambassadör ute i världen. FOTO: RIKKARD HÄGGBOM

mitt tycke en av liveskivans tjustningar. Det är en oväntad insikt att det är just dessa i musikalisk bemärkelse mindre viktiga ljud som för mig bidrar till känslan av delaktighet. När man lyssnar på en liveskiva ska upplevelsen vara liknande som då åhöraren finns i samma rum som musikererna. Men i väntan på konserter i fysiska rum med fysisk publik, får man i stället godta att liveskivor som

spelats in utan publik är skivor utan tillhörande akustiska värld.

Vidare är det av vikt att poängtera att min subjektiva tolkning om den allmänna liveskivans övriga ingredienser (brister i sound, intonation, komp, balans) inte heller går att hitta i Anderssons skiva. Klangmässigt är tonen ibland lite tunn, men om det är ett medvetet val för att understryka visornas skörhet är svårt att säga.

Skivans sound är rätt oslipat, som en liveskiva utan publik- vilket den är! Men musicerandet däremot är tigt, rent och balanserat.

Sätter Svenskfinland på kartan

Ur Frida Anderssons egen produktion vill jag gärna lyfta fram avslutningsspåret *Drömlänges*, där texten sveper över åhöraren som en pensel och lyriken målas fram med melankoliska nyanser: "Var ska du sova i natt? Vem kan du lita på? ... Vi kan sova sida vid sida, drömlänges vi två".

Ordet "drömlänges" har Andersson själv hittat på och innebörden får var och en tolka själv. Kanske det handlar om den tryggaste platsen för just dig? Låtens melodi spelar an på en finlandssvensk sträng som åtminstone finns inom mig, men säkerligen även hos många andra lyssnare. Tonspråket är lagom vemodigt utan att vara dystert. Helheten med gitarrer och stråkar bidrar till en otroligt vacker visa. Andersson sätter finlandssvenskheten på kartan, och texter, tonspråk och utformningen av låtarna är hennes visitkort.

JENNY BACKMAN-PRÅHL
kultur@vastranyland.fi

LITTERATUR

Kantviks rika historia fick sin bok

Kantvik från forntid till nutid presenteras i en diger historik som har blivit färdig efter många års arbete.

Bok: Kantvik: Maalaiskylä - Sotilaskaupunki - Teollisuustaaajama. Text och layout: Jukka Lehtonen. Utgivare: Kyrksläotts hembygdsförening. År: 2020. Sidor: 370.

Det kan sägas bara efter en yttlig genomgång av den nya historiken över Kantvik: Det här är ett fascinerande område med en mångbottnad historia i flera lag. Boken inleds med en genomgång av områdets fornhistoria och om hur området har befolkats. Här presenteras det första lagret i historien: området befolkades ursprungligen av finsktalande personer, vilket återspeglas i en del av de ortsnamn som fortfarande används i Kyrkslättstrakten. I Kantviksområdet är det bara det gamla Kuritans (Loviselund) som härstammar för det gamla finska ordet för vänsterhänt: kurittu.

Efter fornhistorien lägger Lehtonen sedan lager på lager till Kantviks historia: en kort dansk parentes, tiden under det estniska klostret i Padis, svenska tiden, den ryska tiden, självständighet, krigstid, arrendetid, återuppbyggnad och den kraftiga industrialiseringen i slutet av 1900-talet.

■ Fiske har alltid varit viktigt i Kantvikstrakten. Områdets tre fiskartorp har fått ett eget avsnitt och ett helt uppslag med bilder. Den här bilden finns inte i boken men är från samma samlingar i Esbo museum som de som använts i boken.

Eftersom området så länge har varit bebott och dessutom genomgått så många skeden finns det också mycket att skriva om. Lehtonen utgår i sin beskrivning från de fem huvudsakliga gårdar som funnits på Kantviksområdet: Strömsby och Skräddarsby, Edis, Smedsede, Kantvik och Båtvik. Här presenteras livet för både adel och arbetare, som det går att återge från de källor som funnits.

Boken är detaljrik och har ställvis karaktären av uppräknings- och familjerelationer. Texten varvas ändå av ett rikligt bildmaterial som

gör det lätt att också bara bläddra mer flyktigt om man vill. De många bilderna kommer från flera källor, och utöver bilder ger tidningsannonser där man söker efter en de ja eller annonserar om ångbåtstidtabeller en känsla för tidseran. Det är ett välkommet tillägg till den detaljrika texten.

Arrendetiden i detalj

Över hundra av bokens 370 sidor har tillägnats den sovjetiska arrendetiden och återlämnandet av området. Det kan ses som ett bra komplement till dokumentationen av arren-

detiden i många andra källor. Lehtonen framför bland annat en motsatt åsikt om vad de soldater som kommanderats till Porkala ansåg om posteringen. Enligt Lehtonen upplevdes det som ett straff. Kasernerna för fotfolket var överfulla och kalla, och det fanns ont om tidsfördriv, menar Lehtonen. Även om det finns knappt med källor från arrendetiden har Lehtonen producerat en detaljerad beskrivning av de byggnader som uppfördes eller revs under arrendetiden.

Intressant är också kapitlet om industrialiseringen efter återlämnand-

et av Porkala. Byggandet av sockerfabriken och kabelfabriken ledde också till befolkningsökning och till början på byggandet av de bostadsområden som ännu i dag ställvis växer.

Den finska boken kan köpas på Luckan i Kyrkslätt, mataffären i Kantvik, Gårdsboden och Degerby Igor. En översättning av boken planeras och tanken är att den ska ges ut inom ett eller två år, men utgivningen av den svenska upplagan beror på finansieringen.

MIRA STRANDBERG